

Berilgan xulosa reestrda
ko'rinmasa haqiqiy
hisoblanmaydi

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI EKOLOGIYA, ATROF-MUHITNI
MUHOFAZA QILISH VA IQLIM O'ZGARISHI VAZIRLIGI
DAVLAT EKOLOGIK EKSPERTIZASI MARKAZI
SAMARQAND VILOYATI FILIALI**

140131, Samarqand sh, Gagarin ko'chasi, 27-uy. tel: 66-229-37-77, faks: 66-229-37-77

Veb-sahifa: <http://www.samnature.uz>, elektron pochta: samarkand@uznature.uz

DAVLAT EKOLOGIK EKSPERTIZASI XULOSASI

TARTIB RAQAM : 1376

HUJJAT TURI : Atrof-muhitga ta'sir to'g'risidagi ariza loyihasi

Davlat ekologik ekspertizasi buyurtmachisi: "JURU ENERGY CONSULTING" MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT ga berildi.

STIR: 303454532

Davlat ekologik ekspertizasi obyekti: Samarqand viloyati Nurobod tumani da joylashgan

Loyiha ishlab chiquvchi nomi: ""JURU ENERGY CONSULTING" MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT" MChJ

STIR: 303454532

Davlat ekologik ekspertizasi mas'ul eksperti: Буматова Хуршеда Мергановна

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 7-sentabrdagi 541-son qarori bilan tasdiqlangan 1- ilovaga muvofiq, ushbu davlat ekologik ekspertizasi obyekti **atrof-muhitga ta'sir ko'rsatishning 3-Toifa bandiga mansub.**

O'tkazilgan davlat ekologik ekspertizasi natijasi:

Ijobiy xulosa

Davlat ekologik ekspertizasi xulosasining matnli ilovasi: 3 varaqda

Davlat ekologik ekspertizasi xulosasi:

Berilgan sana : 20.12.2023

Amal qilish muddati : 20.12.2026

*Ekologik ekspertiza obyektining ekologik talablarga muvofiqligi, joylashuv nuqtalari koordinatalari, atrof-muhitni muhofaza qilish chora-tadbirlari, bajarilishi shart bo'lgan talablar va boshqalar to'g'risida ilovada keltirilgan O'zbekiston Respublikasi ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligining Davlat ekologik ekspertiza markazi va filiallarining ekspert xulosasi ushbu davlat ekologik ekspertizasi xulosasining **ajralmas qismi hamda unda belgilangan talablar bajarilishi shart hisoblanadi.***

Izoh: Buyurtmachi tomonidan davlat ekologik ekspertizasi xulosasida nazarda tutilgan ekologik talablarga rioya etilmaganda, davlat ekologik ekspertizasi xulosasi qonunchilikda belgilangan tartibda bekor qilinadi.

Direktor
J.F.Po'lotov

Maxsus blanka raqami :

Berilgan xulosa reestrda
ko'rinmasa haqiqiy
hisoblanmaydi

Давлат экологик
экспертизаси хулосасига
илова

Davlat ekologik ekspertizasi natijalari bo'yicha Ekspert xulosasi

Obyekt:	Samarqand viloyati Nurobod tumani hududida "SAZAGAN SOLAR 1" 100 MVT fotoelektrostansiyasidan yangi "Nurobod" nimstansiyasigacha 4,9 km. uzunlikdagi VL 220 kV elektr liniyasi tortish uchun ishlab chiqilgan "Atrof-muhitga ta'siri to'g'risida bayonot" (AMTTB) loyihasi.
Buyurtmachi:	"JURU ENERGY CONSULTING" MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT"
STIR	303454532
Toifa	III toifa (8 - band, O'zRes. VMQ № 541-son 07.09.2020 y.)
Ishlab chiquvchi:	"JURU ENERGY CONSULTING" MAS'ULIYATI CHEKLANGAN JAMIYAT
Ekspert:	Bumatova Xursheda Merganovna

"Davlat ekologik ekspertizasi markazi" Samarqand viloyati filialiga Nurobod tumani hududida "SAZAGAN SOLAR 1" 100 MVT fotoelektrostansiyasidan yangi "Nurobod" nimstansiyasigacha 4,9 km. uzunlikdagi VL 220 kV elektr liniyasi tortish uchun ishlab chiqilgan "Atrof-muhitga ta'siri to'g'risida bayonot" (AMTTB) loyihasi takroran taqdim etildi.

Taqdim etilgan materiallarni ko'rib chiqib, "Davlat ekologik ekspertizasi markazi" Samarqand viloyati filiali quyidagilarni ta'kidlaydi:

"ACWA Power" kompaniyasi tomonidan qurilishi mo'ljallangan elektr liniyasini Nurobod tumani, "Sazag'an" MFY hududida joylashadi. "SAZAGAN SOLAR 1" 100 MVT fotoelektrostansiyasi va "Nurobod" nimstansiyasi qurilishi AMTTB loyihalari davlat ekologik ekspertizasidan alohida o'tkaziladi. Ushbu loyihada faqatgina 4,9 km. uzunlikdagi VL 220 kV elektr liniyasi tortishning atrof muhitga ta'siri baholangan.

Ushbu obyektning "Atrof-muhitga ta'sir to'g'risidagi bayonot" loyihasi ko'rib chiqilib, **2023-yil 24-noyabrdagi 1286-sonli davlat ekologik ekspertizasi xulosasi bilan qayta ishlashga qaytarilgan.**

Avvalgi taqdim etilgan materiallarni davlat ekologik ekspertizasidan o'tkazish jarayonida quyidagi noaniqlik aniqlangan edi:

Nurobod tumani hududida "SAZAGAN SOLAR 1" 100 MVT fotoelektrostansiyasidan yangi "Nurobod" nimstansiyasigacha yuqori kuchlanishli elektr liniyasi qurilishini atrof-muhitga ta'sir ko'rsatishning toifasini aniqlash uchun O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi "Davlat ekologik ekspertizasi markazi"ga murojaat etib, obyektning atrof-muhitga ta'sir ko'rsatishning toifasini aniqlash lozimligi bildirilgan.

Qayta taqdim etilgan loyihara O'zbekiston Respublikasi Ekologiya, atrof muhitni muhofozo qilish va iqlim o'zgarishi vazirligi "Davlat ekologik ekspertizasi markazi" tomonidan 2023- yil 6-dekabrda berilgan 03-02/4-655-sonli xati ilova qilingan, unga kora Nurobod tumani hududida "SAZAGAN SOLAR 1" 100 MVT fotoelektrostansiyasidan yangi "Nurobod" nimstansiyasigacha 4,9 km. uzunlikdagi VL 220 kV elektr liniyasini tortish atrof muhitga ta'sir etishning III-toifasiga mansub.

Qayta taqdim etilgan loyihaga quyidagi ma'lumotlar kiritilgan:

O'zbekiston Respublikasining 0236-07-sonli sanitariya-gigiena me'yor qoidalarida rejalashtirilayotgan 220 IV elektr liniyasining sanitar himoya mintaqasi trassaning har ikkala tomonidan 15 metr deb ko'rsatilgan. Ko'rib chiqilayotgan elektr liniyasining har ikkala tomonidan uning himoya zonasi saqlangan. Eng yaqin aholi turar-joy uylari ob'ekt chegarasining sharq tomonida 125 metr masofada joylashgan.

Obyekt joylashgan hududning fizik-geografik va iqlim holati xususiyatlari haqidagi ma'lumotlar "Atrof-muhitga ta'siri to'g'risida bayonot" (AMTTB) loyihasining 1-bo'limida to'liq keltirilgan. Ushbu mintaqada sharq shamollari ustunlik qiladi, ularning o'rtacha yillik miqdori 25,0%ni tashkil qiladi. Mazkur mintaqada sizot suvlari yer sathidan 10-12 metr chuqurlikda joylashgan. Obyekt yaqinida yirik ochiq suv havzalari mavjud emas.

Obyektni tashkillashtirish uchun ajratilgan yer maydonida daraxtlar va butalar mavjud emas.

Obyekt 220 Vt elektr liniyasi bo'lib, uning asosiy faoliyati – elektr energiyasini uzatib berish va taqsimlashdan iborat. Elektr liniyasining uzunligi 4,9 km. bo'lib, o'z yo'nalishida 5 ta burilish burchagini hosil qiladi. Elektr liniyasining boshlang'ich nuqtasi (FES 100 MVT)ning geografik koordinatalari:

39.550657°	66.703110°
39.552967°	66.720966°
39.554152°	66.722909°
39.554855°	66.728136°
39.561485°	66.731433°
39.566199°	66.743192°

Elektr liniyasining oxirgi nuqtasi («Nurobod» NS)ning geografik koordinatalari:

39.573017° 66.742238°.

Loyihaga Nurobod tumani, "Sazag'an" MFY hududida 2023-yil 14-iyulda o'tkazilgan jamoatchilik eshituvi yig'ilish bayoni ilova qilingan. Unda tuman hokimligi vakillari, mahalla raisi, tuman ekologiya, atrof muhitni muhofaza qilish va iqlim o'zgarishi inspeksiyasi vakili, mahalliy aholi vakillari ishtirok etib, ob'ektni qurilishiga e'tirozi yo'qligi ko'rsatilgan.

Ushbu elektr liniyasiga ajratilgan jami yer maydoni – 97337,0 m² bo'lib, shundan: doimiy foydalanishga (ustunlar va himoya mintaqasi uchun) – 1517,0 m²; vaqtinchalik foydalanishga (qurilish davriga) – 95820,0 m² yer maydoni ajratilgan. Liniya uzunligi bo'ylab jami 31 dona ustunlar o'rnatiladi, ular orasidagi masofa 45-320 metrni tashkil etadi. Qurilish davrida eni 15 metr bo'lgan yer maydoni vaqtincha ajratiladi. Ushbu masofa yuqori kuchlanishli elektr liniyasi va atrofdagi bino-inshootlar o'rtasida xavfsiz hududni tashkil etadi, shuningdek elektr ustunlarini ta'mirlash imkonini beradi.

Elektr liniyasini tortish trassasi bo'ylab aholi uy-joylari joylashmagan, shu sababli uy-joylarni ko'chirish ko'zda tutilmagan. Elektr liniyasiga eng yaqin joylashgan aholi uylari "Sazag'an" MFYga qarashli uy-joylar bo'lib, 125 metr uzoqlikda joylashgan. Elektr liniyasi rudnik hududining himoya mintaqasini saqlagan holda, uning hududiga tutash maydondan o'tadi. Elektr liniyasidan rudnik hududigacha bo'lgan masofa 214,0 m.ni tashkil etadi.

Elektr liniyasi o'z yo'lida LEP 500kV GES-33 - PS Sogdiana, LEP 220 kV Suvli – SFS, LEP 220 kV Sogdiana – SFS elektr liniyalari, mahalliy asfalt yo'l (bu yo'l A378 yo'li bilan tutashadi), Sazag'an soyi, "Sho'rtan-Sirdaryo" Du=1022 mm, gaz tarmog'idan chiqadigan kichik tarmoq kabi obyektlar bilan kesishadi. "O'ztransgaz" AJning loyihaga ilova qilingan xatiga asosan, strategik ahamiyatga ega bo'lgan "Sho'rtan-Sirdaryo" gaz tarmog'ining himoya zonalarini saqlangan. Trassaning Sazag'ansoy bilan kesishgan nuqtasida Sazag'an soyining himoya mintaqasi saqlangan holda o'tkazilishi rejalashtirilgan. Trassaning asosiy qismi cho'l zonasidan o'tadi, daraxtlar va o'simliklarning noyob turlari o'sadigan, hayvonot olamining noyob vakillari yashaydigan massivlardan, qishloq xo'jaligi yerlaridan, milliy bog'lar va qo'riqxonalar hududidan o'tmaydi.

Qurilish ishlari tugatilgandan so'ng, rekultivatsiya ishlari bajarilib, yerlar o'z egalariga qaytarilishi rejalashtirilgan.

Elektr liniyasining qurilish jarayonida ustunlarning fundamenti uchun chuqur qazish, montaj qilish maydonchalari va vaqtincha foydalaniladigan yo'llarni tashkil etish natijasida relefnig mexanik buzilishi, yerlarni cho'kishi va erroziya holati kuzatiladi. Bularning oldini olish maqsadida chuqurliklarga qazib olingan tuproqni qaytarib trombovka qilish, kesib olingan hosildor yer qatlamini o'z joyiga qaytarish choralari ko'riladi. Buning uchun qurilish ishlarini boshlashdan oldin yerning hosildor 20-30 sm. qatlamini kesib olib, qurilish maydonining chetida saqlash va ishlar tugashi bilan ularni o'z o'rniga qaytarish ishlari amalga oshiriladi. Qurilish montaj ishlari (elektr simlari tortish, ustunlarni ko'tarish) tugagandan so'ng, sinash ishlari amalga oshirilib, liniya ishga tushiriladi.

Qurilishda 15 kishining 1 oy davomida ishlashi rejalashtirilgan bo'lib, qurilish maydonida ishchilar uchun uy-vagon tashkillashtiriladi. Obyekt qurilishi jarayonida ichimlik-xo'jalik maqsadlarida sarflanadigan suv maxsus idishlarda tashib keltiriladi. Hosil bo'ladigan maishiy oqovalar uchun biotualet o'rnatish rejalashtirilgan. Qurilish maydonida changni bostirish ishlari uchun sarflanadigan suv miqdori jami 690,0 m³ni tashkil etadi.

Loyihaga asosan, elektr liniyasining barcha qismlari, ustunlarning temir-beton ustunlari tayyor ranglangan holatda keltiriladi. Ustunlarning poydevorlari tayyorlanib, ustunlar o'rnatiladi. So'ngra elektr liniyasining qolgan qismlari yig'ilib, liniya ishga tayyorlanadi. Maydonda quyidagi chiqindilar hosil bo'lishi kutiladi: ishlatilgan latta chiqindilari (vetosh), qurilish chiqindilari, ishchilar faoliyatidan hosil bo'ladigan qattiq maishiy chiqindilar, yaroqsiz qum-shag'al qoldiqlari, payvandlash elektrodleri qoldiqlari. Maxsus texnika va avtotransport vositalarini texnik xizmat ko'rsatish qurilish maydonidan tashqarida, maxsus ustaxonalarda amalga oshirilishi sababli, ulardan chiqqindilar hosil bo'lmaydi. Hosil bo'ladigan chiqindilarni yig'ish va vaqtincha saqlash uchun maxsus joylar va konteynerlar rejalashtirilgan.

Qurilish jarayonida atmosfera havosiga ifloslantiruvchi moddalar faqatgina qurilish jarayonida ishlaydigan maxsus texnika va avtotransport vositalarining harakatlanishi natijasida kutiladi. Obyektning ishlashi jarayonida atmosfera havosiga ifloslantiruvchi moddalar tashlanmaydi.

Loyiha hujjatida atrof-muhit muhofazasiga qaratilgan chora-tadbirlar, hamda vujudga kelishi mumkin bo'lgan avariya holatlar, yong'in xavfsizligi va ularning oldini olish bo'yicha zarur chora-tadbirlar ishlab chiqilgan.

Davlat ekologik ekspertizasining tahliliy natijalariga ko'ra, ko'rib chiqish uchun taqdim qilingan "Atrof muhitga ta'siri to'g'risida bayonot" (AMTTB) loyiha hujjatlari amaldagi O'zbekiston Respublikasi "Ekologik ekspertizasi to'g'risida"gi qonuni, Nizom hamda qonunosti ekologik me'yoriy hujjatlar talablariga muvofiq ishlab chiqilganligi aniqlandi.

"Davlat ekologik ekspertizasi markazi" Samarqand viloyati filiali "ACWA Power" kompaniyasi tomonidan qurilish davrida atmosferga tashlanadigan ifloslantiruvchi moddalarning belgilangan me'yordan (kvota) oshmasligini, ochiq suv havzalariga oqova suvlarni tashlanmasligini, tanlangan yer maydonida hududdagi mavjud ekologik holatning yomonlashuviga olib kelmasligini inobatga olib, obyekt tashkil qilinishiga ekologik nuqtai nazardan e'tiroz bildirmaydi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, "Davlat ekologik ekspertizasi markazi" Samarqand viloyati filiali Nurobod tumani hududida "SAZAGAN SOLAR 1" 100 MVT fotoelektrostansiyasidan yangi "Nurobod" nimstansiyasigacha 4,9 km. uzunlikdagi VL 220 kV elektr liniyasi tortish uchun ishlab chiqilgan "Atrof-muhitga ta'siri to'g'risida bayonot" (AMTTB) loyihasini **ma'qullaydi.**

"Acwa Power" kompaniyasi rahbariyati quyidagilarni ta'minlashi lozim:

- Elektr liniyasini joylashtirish jarayoni (qurilish)da SanQvaM-0350-2017-va 0236-07-sonli sanitariya norma va qoidalariga rioya qilgan holda tashkil qilish;

- O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Respublikada ko'kalamzorlashtirish ishlarini jadallashtirish, daraxtlar muhofazasini yanada samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida" 2021-yil 30-dekabrda PF-46-sonli Farmonida ko'rsatilgan talablarga amal qilish;

- obyekt qurilishi davrida atrofdagi mavjud daraxtlarni kesilishiga yo'l qo'yilmasin, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 30-dekabrda "Respublikada ko'kalamzorlashtirish ishlarini jadallashtirish, daraxtlar muhofazasini yanada samarali tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-46-sonli Farmoni 2- bandi Davlat o'rmon fondiga kirmaydigan daraxt va butalarning qimmatbaho navlarining kesilishiga moratoriyning amal qilishi muddatsiz davrga uzaytirilgan bo'lib, atrofdagi daraxtlarning o'suvchanlik darajasiga ta'sir etish va kesilishiga yo'l qo'yilmasin.

- tanlangan hududda ko'p yillik daraxtlar va butalar mavjud bo'lgan taqdirda, ularni saqlab qolish bo'yicha qat'iy chora-tadbirlar ishlab chiqish shart;

- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 28-yanvardagi 40-sonli "Qurilish chiqindilari bilan bog'liq ishlarni amalga oshirish tartibini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi nizom talablariga amal qilish, shu bilan birga O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 2-oktabrdagi 787-sonli "Maishiy chiqindilar bilan bog'liq ishlarni amalga oshirish sohasidagi ishlar samaradorligini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi nizomga muvofiq tasdiqlangan "Sanitariya jihatidan tozalash infratuzilmasi obyektlarini joylashtirish va ulardan foydalanish hamda maishiy chiqindilar bilan bog'liq ishlarni amalga oshirish qoidalariga"ga asosan ishlarni tashkil etish;

- qurilish davrida maishiy chiqindilarni to'plash va vaqtincha saqlash uchun maxsus punktlarni tashkil etish (standart bo'yicha), ularning xili bo'yicha alohida idishlarda yig'ilishini ta'minlash va ularni olib chiqish bo'yicha ixtisoslashgan maxsus tashkilotlar bilan shartnoma tuzish;

- qurilish jarayonida maydonda changni bostirish tadbirlarini amalga oshirish;

- qurilish jarayoni tugaguniga qadar chiqindilarning xavfsiz shart-sharoitda to'planishi, saqlash maydonida ekologik normadan oshiq joylashtirilmasligi, o'z vaqtida utilizatsiya qilinishini doimiy nazoratda tutish;

- chiqindilarni xavflilik darajasi va turiga qarab ajratgan holda to'plash va vaqtincha saqlashga mo'ljallangan maxsus punkt (MSP) tashkil etish hamda qattiq qoplamali maydonchalarda zarur miqdordagi qopqoqli konteynerlar o'rnatish;

- sanitar tozalash bo'yicha ixtisoslashtirilgan korxonalar bilan tuzilgan shartnomaga binoan maishiy chiqindilarning o'z vaqtida olib ketilishini ta'minlash;

- chiqindilar miqdorini kamaytirishga qaratilgan chora-tadbirlarni ishlab chiqish va amalda tadbiq etish;

- qurilish davrida maxsus texnika va avtotransport vositalarini soz holda tutish, muntazam ravishda texnik xizmat ko'rigidan o'tkazish ishlarini doimiy ravishda amalga oshirishi lozim.

Qurilishi rejalashtirilayotgan 4,9 km. uzunlikdagi VL 220 kV elektr liniyasini qurilishi tugallangandan so'ng, obyektning faoliyati davrida atrof muhitni ifloslantiruvchi statsionar manbalar yo'qligi sababli, atrof muhitga ta'sir ko'rsatishning keyingi bosqichi - ekologik oqibatlar to'g'risidagi bayonoti (EOTB) ekologik normativ loyihasini ishlab chiqish zarurati yo'q.

Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha normativ-huquqiy hujjatlar talablariga rioya etilmaganligi uchun korxonalar rahbari qonun hujjatlariga muvofiq javobgar bo'lishini eslatib o'tamiz.

O'zbekiston Respublikasi "Ekologik ekspertiza to'g'risida"gi Qonunning 22-moddasiga binoan, ushbu obyektning ekologik talablarga muvofiqligi xususida Davlat ekologik ekspertizasining bergan xulosasi, berilgan kundan e'tiboran **3 yil** mobaynida yuridik kuchga ega.

Ushbu xulosa faqatgina Nurobod tumani hududida “SAZAGAN SOLAR 1” 100 MVT fotoelektrostansiyasidan yangi “Nurobod” nimstansiyasigacha 4,9 km. uzunlikdagi VL 220 kV elektr liniyasi tortish uchun berildi. Xulosada ko‘rsatilgan shartlar bajarilmaganda va yuqorida ko‘rsatilgan faoliyatdan tashqari boshqa qo‘shimcha faoliyat turlari tashkil etilganda, tashlamalar va chiqindilar miqdori o‘zgargan taqdirda, ushbu ekologik ekspertiza xulosasi o‘z kuchini yo‘qotadi.

Ushbu davlat ekologik ekspertizasi xulosasida ko‘zda tutilmagan faoliyat turlari bilan shug‘illanish, yangi qurilish, qayta tiklash, kengaytirish ishlarini amalga oshirilishi va boshqa faoliyat turidan foydalanish ko‘zlangan taqdirda “Atrof-muhitga ta’siri to‘g‘risidagi bayonot” (AMTTB) loyihasi ishlab chiqilib, belgilangan tartibda Davlat ekologik ekspertizasiga taqdim qilinishi hamda tegishli xulosa olinishi shart.

Samarqand viloyati Ekologiya, atrof-muhitni muhofaza qilish va iqlim o‘zgarishi boshqarmasining Nurobod tuman inspeksiyasiga “Acwa Power” kompaniyasi tomonidan obyektning qurilishi davrida ekologik qonunlari va me’yorlariga rioya etilishi ustidan muntazam nazoratga olishi yuklatiladi.

Filial direktori

J.Po‘lotov

**Эксперт государственной экологической
экспертизы: Буматова Хуршеда Мергановна**
Тел: +998 71 203 00 22 (1022)